

CERTING

Moravské Lieskové 608, 916 42
Slovenská Republika
IČO: 40827232, DIČ: 1070760493
tel.: 0905 728 704
fax: 032 77 92942
e-mail: slavik@certing.sk
web: www.certing.sk

INFORMAČNÝ MATERIÁL

Informatizácia miest a obcí, Konceptia rozvoja informačných systémov AKO NA TO?

Júl 2008

management systems

process consulting & engineering

Obsah

1.	O čo ide pri informatizácii?	3
1.1.	Čo je to informatizácia	3
1.2.	Čo je to stratégia a koncepcia	3
1.3.	Čo je to „Koncepcia rozvoja informačných systémov“	4
2.	Prečo robiť informatizáciu a KRIS?	4
2.1.	Zákonná úprava povinností mesta v oblasti informatizácie	4
2.2.	Účel, zmysel a ciele informatizácie	5
2.3.	Prínosy informatizácie pre mesto	6
	Hľadisko úradníka	6
	Hľadisko vedenia mesta	6
	Hľadisko občana a podnikateľa	6
	ISO IWA 4:2005	6
3.	Kedy a čo robiť? (proces informatizácie mesta).....	7
4.	Ako robiť informatizáciu?	8
4.1.	Ako sa má informatizácia robiť	8
4.2.	Ako sa nemá informatizácia robiť	8
4.3.	Financovanie a Európske štrukturálne fondy a OPIS	9
5.	Ako vyzerá dobrá Koncepcia rozvoja IS?	9
5.1.	Štruktúra, obsah a rozsah KRIS.....	9
5.2.	Časový harmonogram	10
5.3.	Cena za obstaranie KRIS	10
6.	Kontakt	10

UPOZORNENIE!!!

Tento materiál je vlastníctvom firmy CERTING. Dokument slúži výhradne pre informačné účely vedenia mesta. Sprístupnenie tretím osobám, kopírovanie, používanie alebo akékoľvek iné neoprávnené narábanie s dokumentom je možné iba so súhlasom vlastníka.

1. O čo ide pri informatizácii?

1.1. Čo je to informatizácia

Informatizácia je neustály proces zlepšovania a skvalitňovania poskytovaných verejných služieb; je to nastavenie takej organizačnej štruktúry, pracovných postupov a ich technického zabezpečenia pri ktorých sa dosiahne transparentnosť a otvorenosť voči občanovi, lepšia ovládateľnosť a kontrolovateľnosť pre vedenie mesta a samozrejme rýchlejšie a ľahšie zvládnutie práce pre úradníka.

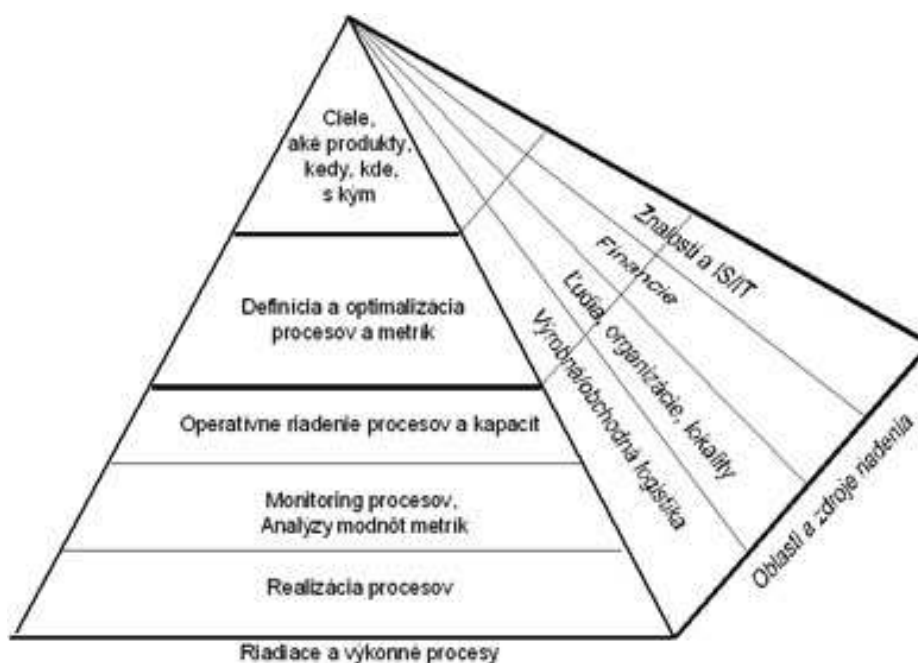
Informatizácia je jedným zo základných pilierov a princípov budovania a zabezpečenia „správneho“ fungovania mesta, vzťahov medzi mestom a jeho občanmi, podnikateľmi, vedením i úradom na konci ktorého je vzťahujúce sa a bohaté mesto, spokojní občania, prosperujúci podnikatelia a samospráva mesta, ktorá funguje hladko.

Informatizácia je napokon taktiež spôsob práce a fungovania v moderných podmienkach. Je to systematické využívanie informačných a telekomunikačných technológií v každodennej praxi, využívanie mobilov, počítačov, internetu a ďalších nástrojov tak, aby práca bola vykonávaná efektívnejšie.

1.2. Čo je to stratégia a koncepcia

Stratégia je dlhodobý plán postupov, ktorými sa mesto rozhodlo ísť, aby dosiahlo svoju víziu, či aby sa k nej aspoň čo najviac priblížilo. Stratégia je jedným zo základných dokumentov mesta, ktorá určuje a predznamenáva aké mesto bude samospráva a jej občania spolu vytvárať.

Koncepcia je strategický dokument, ktorý podrobnejšie a presnejšie určuje ciele, postupnosť krokov a metodiku postupu realizácie strategických plánov mesta v konkrétnej oblasti. Vychádza z celkovej stratégie mesta a zohľadňuje priority, ktoré si mesto určilo. Jeho spodrobňovaním a precizovaním sa dostávame na úroveň operatívy a prípadne realizačných projektov.

1.3. Čo je to „Konceptia rozvoja informačných systémov“

Konceptia rozvoja informačných systémov (KRIS) mesta je strategický dokument, ktorý definuje ciele mesta a postupnosť krokov pri naplňaní stratégie mesta v oblasti poskytovania verejných služieb, pri každodennej práci úradu a úradníkov (definovanie miesta vzniku, konzistencie a toku informácii pri výkone ich práce, od bežného spracovania „stránok“ až po strategické riadenie mesta) a definovaní pracovných postupov a procesov, pre zabezpečenie transparentnosti a prístupu k informáciám voči občanovi. KRIS je strategický dokument, ktorý smeruje dovnútra mesta.

KRIS a informatizácia mesta však reflektuje aj národné priority a stratégie, ktoré Slovenská republika prijala za svoje. Vypracovanie KRIS a jeho následnú realizáciu predpokladá aj zákon č. 275/2006 o informačných systémoch verejnej správy (Zákon o ISVS), ktorý mestu ako povinnej osobe určuje povinnosti s danými náležitosťami. Medzi najdôležitejšie patrí štandardizácia, prepojitelnosť a vzájomná spolupráca medzi mestami, VÚC a štátom.

Informatizácia mesta napokon vyplýva aj Lisabonskej stratégii, ktorú sa SR rozhodla aplikovať. Zo skúseností mnohým miest v zahraničí si môžeme vziať príklad, kde práve projektami informatizácie naštartovali špirálu trvalého zlepšovania a inovácií v rámci mesta.

2. Prečo robiť informatizáciu a KRIS?

2.1. Zákonná úprava povinností mesta v oblasti informatizácie

Najčastejšou odpoveďou na otázku „prečo mám niečo robiť?“ je – požiadavka legislatívy. A nazoaj, mesto je v zmysle ustanovení zákona č. 275/2006 o informačných systémoch verejnej správy (Zákon o ISVS) povinnou osobou a má v zmysle §3 tieto povinnosti:

- vypracovať koncepciu rozvoja informačných systémov, predložiť ju Ministerstvu financií Slovenskej republiky na schválenie
- zabezpečiť plynulú, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku informačných systémov verejnej správy,
- zodpovedá za zabezpečenie informačného systému proti zneužitiu,
- sprístupňuje verejnosti údaje z informačných systémov verejnej správy, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak,
- sprístupňuje alebo na požiadanie poskytuje bezplatne iným povinným osobám údaje z informačných systémov verejnej správy potrebné na ich činnosť, ak osobitný predpis neustanovuje inak,
- zabezpečuje prevádzku informačných systémov verejnej správy vrátane organizačného, odborného a technického zabezpečenia,
- zabezpečuje uskutočňovanie koncepcie rozvoja informačných systémov verejnej správy vrátane organizačného, odborného a technického zabezpečenia,
- metodicky a administratívne spravuje príslušné centrálné registre a číselníky a zabezpečujú ich zverejnenie na internete,
- zverejňuje bez zbytočného odkladu informácie o informačných systémoch verejnej správy, ktoré prevádzkujú, a o službách poskytovaných na internete,
- prednostne používať sieťovú infraštruktúru
- zabezpečiť, aby informačný systém verejnej správy vyhovoval štandardom,
- je oprávnená poveriť fyzickú osobu alebo určiť právnickú osobu prevádzkovaním informačného systému verejnej správy.

V zmysle §10 zákona o ISVS vyplývajú pre mesto v prípade nesplnenia vyššie uvedených povinností nasledovné sankcie:

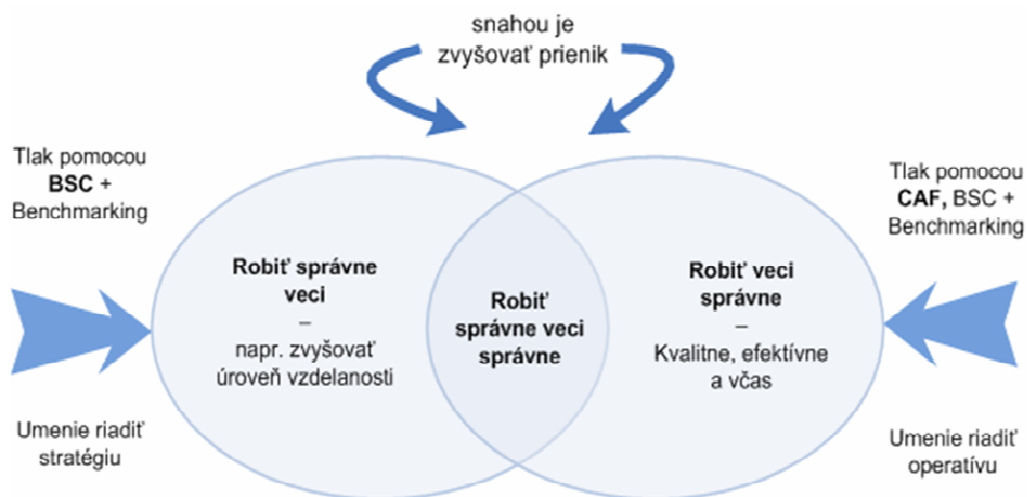
- od 750 000 Sk do 1 000 000 Sk ak nevypracuje koncepciu rozvoja IS, nezabezpečí plynulú, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku informačných systémov verejnej správy alebo ak nezabezpečí IS proti zneužitiu.
- od 500 000 Sk do 1 000 000 Sk správcovi informačného systému verejnej správy, ak nezabezpečí, aby IS vyhovoval štandardom

Napriek častému pohľadu, že zákon nás len zbytočne zväzuje a ukladá nám zbytočné povinnosti a vyhráža sa pokutami, v tomto prípade sa jedná o zákon, ktorý sa snaží zaviesť a implementovať systémy, ktoré by pri správnej realizácii (nie iba formálnom naplnení litery zákona) mali byť v konečnom dôsledku na prospech všetkým. Niektoré zákony sú naozaj užitočné...

2.2. Účel, zmysel a ciele informatizácie

Rámec fungovania mestskej samosprávy je daný predovšetkým zákonom č. 369/1990 Zb. O obecnom zriadení. tento však ustanovuje len základné náležitosti fungovania a mesto si tvorí vlastné VZN, vlastnú organizáciu a systém práce svojich orgánov. Pre zabezpečenie efektívnej práce úradu, dobrého riadenia a kontroly je vhodné zaviesť prístupy procesnej orientácie organizácie. Práve moderné telekomunikačné a výpočtové technológie môžu výraznou mierou pomôcť naplniť tento model.

Cieľom informatizácie je robiť správne veci správne (správnym spôsobom):

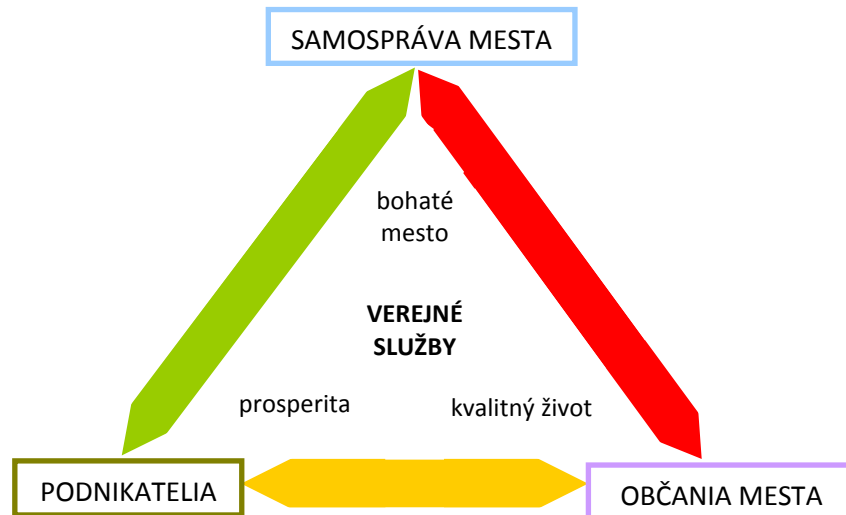
Jedným z cieľov informatizácie je napĺňanie princípov „Good governance“. V metodike pre uplatňovanie Agendy 21 je „Good governance“ považovaný za: Riadenie založené na otvorenosti, zodpovednosti a efektívnosti inštitúcií a účasti verejnosti na rozhodovacích procesoch. Správne riadenie má 5 základných rysov:

- otvorenosť
- zapojenie verejnosti do rozhodovania
- zodpovednosť
- efektívnosť
- spojitosť stratégie a konkrétnych aktivít

2.3. Prínosy informatizácie pre mesto

Pozrime sa teraz, čo to presne v praxi prinesie mestu, jeho občanom, podnikateľom a návštevníkom. Vychádzame pritom z modelu, v ktorom má každá časť mesta svoje miesto a svoju úlohu.

Hľadisko úradníka

Mesto by sa malo novým podmienkam života prispôbiť a to tak, že viac času a energie venuje občanovi, komunikácii s ním a vybavovaniu jeho agendy ako pomocným a obslužným činnostiam, či typickej „úradníckej byrokracii“. Úradníkovi sa tak v skutočnosti bude robiť ľahšie, príjemnejšie a jednoduchšie.

Hľadisko vedenia mesta

Vedenie mesta, ktoré je volené priamo občanom, zaujíma na jednej strane efektívne dosahovanie stanovených cieľov a priorít mesta a teda kontrola a dobré riadenie úradu a na druhej strane priama a otvorená komunikácia s občanom. S využitím prostriedkov IT a internetu môže mesto s občanom komunikovať priamo, rýchlo a otvorene.

Hľadisko občana a podnikateľa

Využitie počítačov, mobilu a internetu odbremeňuje občana a podnikateľa od častých návštev úradu, nakoľko všetko si vybavujú elektronicky pomocou počítača. Šetria čas, energiu a aj svoje „nervy“. Virtuálny mestský úrad sprevádza jeho životnou situáciou a pomáha mu pri plnení povinností ale i pri napĺňaní svojich práv. Konečným cieľom a výsledkom je vzťahujúce sa mesto a s ním aj jeho občania a podnikatelia.

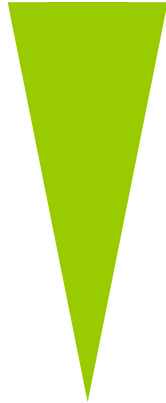
ISO IWA 4:2005

ISO IWA 4:2005 je medzinárodný štandard riadenia kvality v podmienkach samosprávy. Implementácia ISO IWA 4:2005 umožňuje mestu naplnenie vyššie zmieneného modelu zavedením systému riadenia kvality, cieľovej orientácie na občana a procesného riadenia práce úradu. Fungovanie mesta a jeho orgánov je transparentné, voči občanovi otvorené. Pre poslancov umožňuje štandardizovanú kontrolu a vstupovanie do fungovania mesta. Primátorovi a prednostovi štandardizovaný nástroj pre efektívne riadenie úradu a napĺňanie priorít mesta. Praktické skúsenosti z iných miest (Martin, Prievidza, Svitavy, Zlín) ukazujú, že informatizáciou a skutočným (nie iba formálnym) zavedením medzinárodných štandardov systémov manažérstva samosprávy sa naštartuje celkový rozmach a rozvoj mesta.

3. Kedy a čo robiť? (proces informatizácie mesta)

S
Ú
Č
A
S
N
O
S
Ť

Analýza mestského úradu

Procesno – organizačný model

Návrh systému riadenia kvality pre samosprávu

Koncepcia rozvoja informačných systémov

2
0
0
8

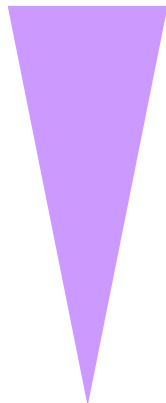
Schválenie KRIS ministerstvom financií

2
0
0
8

Výzvy na predkladanie projektov OPIS

P
R
I
E
B
E
Ž
N
E

Vypracovanie a predloženie projektu OPIS

Prílohy:
Koncepcia rozvoja IS mesta
Projektová dokumentácia

Financovanie:
80 % fondy EÚ
15 % štátny rozpočet SR
5 % rozpočet mesta

Implementácia a realizácia projektu informatizácie

Rozširovanie verejných služieb

4. Ako robiť informatizáciu?

4.1. Ako sa má informatizácia robiť

Na to, aby bola informatizácia spoločnosti zmysluplným projektom treba k nej už od začiatku patrične pristupovať – treba si byť vedomý, že sa spúšťa niekoľkoročný projekt zmeny fungovania samosprávy mesta, nastavovanie pravidiel fungovania, zodpovednosti a zainteresovanosti úradu, vedenia mesta, poslancov mestského zastupiteľstva, občanov a podnikateľov.

Ako prvý krok je definovanie si priorít mesta, určenie vízie a poslania mesta. Následne treba začať uvažovať nad stratégiou, ako sa k týmto cieľom priblížiť. Určiť politiku a kľúčové faktory úspechu (medzi ktoré v súčasnej dobe informatizácia neodmysliteľne patrí) a následne ciele (na zásadách SMART) patrične rozpracované na úlohy.

V oblasti fungovania samosprávy mesta (a teda aj informatizácie) slúži na rozpracovanie stratégie konkrétnejšej podoby Konceptia rozvoja informačných systémov (KRIS). Súčasťou vypracovania KRIS by mal byť audit mesta a to ako po stránke vybavenosti technickými prostriedkami (súčasný stav IKT) tak i po stránke zmapovanie fungovania samosprávnych procesov. Výsledkom je analýza konkrétneho mesta a návrh optimálneho procesného a organizačného zabezpečenia verejných služieb a fungovania samosprávy.

Nasleduje najťažšia a najzdĺhavejšia časť prípravy – pripomienkovanie modelu vedením mesta, úradom mesta, poslancami mesta a komisiami mestského zastupiteľstva. Na základe výsledkov viacerých pracovných workshopov, pripomienkovaní, pracovných stretnutí s dotknutými subjektami sa model precizuje do konkrétnej a presnej podoby (brúsenie diamantu).

V spolupráci s oddelením informatiky (prípadne poverenými osobami) sa na vypracovaný model fungovania „našijú“ technológie, konkrétne informačné systémy, definujú sa projektové míľniky, možnosti financovania a realizácie. Toto všetko sa nakoniec spíše do konečného materiálu „Konceptia rozvoja informačných systémov mesta“ a po odsúhlasení mestským zastupiteľstvom sa odošle sa na odsúhlasenie ministerstvu financií. Po kladnom prijatí na MF SR sa stáva KRIS platným strategickým dokumentom a môže začať fáza realizácie.

Pre samotnú realizáciu sa odporúča spolupráca s projektovým manažmentom zahŕňajúca vedenie mesta a úradu tak i človeka, ktorý sa podieľal na koncepcii ako na garantovi naplnenia stratégie aj v realizačnej fáze. Za týmto účelom sa zväčša podpisuje rámcová zmluva na zabezpečenie obstarania systémov zabezpečujúcich verejné služby a následne sa procesom verejného obstarávania zadovážia jednotlivé komponenty systému.

4.2. Ako sa nemá informatizácia robiť

Nesprávny a bohužiaľ častý spôsob „robenia informatizácie“ by sa dal popísať asi nasledovne: s drobnými úpravami skopírujeme všeobecný a zákonu vyhovujúci KRIS a na úrad zavedieme sieť, internet, nejakú elektronickú poštu a kancelársky balík. Iste dá sa postupovať aj takto, ale v takomto prípade je takmer vylúčené, aby mesto ťažilo z prínosov informatizácie (ktoré sme už spomínali) a je takmer nemožné uspieť v žiadostiach o financovanie z prostriedkov Európskej únie v operačnom programe Informatizácia spoločnosti (o ktorom si povieme v ďalšej kapitole). Paralelu možno vidieť pri „certifikátoch kvality“. Mnoho spoločností sa nimi pýši, žiaľ výsledky ich práce nasvedčujú presnému opaku. Nie je možné požadovať kvalitnú službu ak procesy, v ktorých je tvorená nie sú spôsobilé na jej systematické vytváranie. A kvalita začína pri plánovaní. Plánovaní stratégie.

4.3. Financovanie a Európske štrukturálne fondy a OPIS

Financovanie projektov informatizácie je možné dvomi spôsobmi a to z vlastných zdrojov alebo uchádzať sa o prostriedky štrukturálnych fondov EÚ z operačného programu Informatizácia spoločnosti (OPIS). V takomto prípade je financovanie nasledovné:

- 80% fondy EÚ
- 15% štátny rozpočet SR
- 5% rozpočet mesta

Keďže cez OPIS a jeho tri prioritné osi sa dá zrealizovať veľmi veľa a celkový objem informatizácie je v desiatkach miliónov korún (stotisícoch EUR) je vhodné uchádzať sa o prostriedky z OPIS; v prípade neúspechu aj tak dôjde k realizácii z vlastných zdrojov a zrejme aj pomalšej. Na uchádzanie sa o prostriedky OPIS netreba veľa:

- Žiadosť o prostriedky OPIS (štandardizovaný formulár)
- Príloha: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- Príloha: Konceptia rozvoja informačných systémov
- Príloha: Projekt realizácie (ak je dobre napísaný KRIS, plní aj túto funkciu)

Pre slovenské samosprávy (mestá a VÚC) je vyčlenených cca pol miliardy EUR a preferencie sú radšej menej ale za to kvalitných a veľkých projektov. Prvé výzvy na čerpanie týchto peňazí majú byť v októbri 2008.

5. Ako vyzerá dobrá Konceptia rozvoja IS?

5.1. Štruktúra, obsah a rozsah KRIS

1. Úvod
  - Vymedzenie rozsahu koncepcie
2. Analýza súčasného stavu v samospráve
  - Organizačná štruktúra samosprávy
  - Popis existujúcich užívateľov
  - Popis súčasných procesov v samospráve
  - Zistenie potenciálu skvalitnenia
3. Analýza a potreby informačného prostredia samosprávy
  - Analýza a potreby hardvérového a infraštruktúrneho zabezpečenia samosprávy
  - Analýza a potreby softvérového zabezpečenia samosprávy
  - Analýza a potreby dátových zdrojov samosprávy
4. Závery a odporúčania koncepcie
  - Účel a ciele informatizácie
  - Identifikácia elektronizácie služieb na úrovni samosprávy
  - Stratégia rozvoja IS na úrovni samosprávy
  - Návrh opatrení
  - Návrh IT technológií
  - Harmonogram projektu, finančné plnenie, organizačné, personálne, technické a procesné zabezpečenie projektu
5. Hodnotenie projektu, riziká projektu, udržateľnosť projektu, finančné a časové rámce

Rozsah výsledného materiálu je minimálne 80 A4 strán písaných písmom ARIAL12 vrátane obrázkov. Materiál je koncepciou rozvoja IS/IT v zmysle zákona o informačných systémoch verejnej správy.

5.2. Časový harmonogram

- Analýza mestského úradu – 1 týždeň
- Analýza IT/IS – 1 týždeň
- Zhodnotenie a závery analýzy – 1 týždeň
- Konceptný návrh riešenia a návrh modelov – 1 týždeň
- Hľadanie technológií a riešení pre jednotlivé oblasti – 5 týždňov
  - 3 týždne stretnutia
  - 2 týždne parciálne dokumentácie od subdodávateľov
- Návrh technického riešenia, výsledný dokument – 3 týždne
- Pripomienkovanie a odovzdávanie – 2 týždne
  - 1. Iterácia – workshop a ústne pripomienkovanie
  - 2. Iterácia – písomne vedúcim a pripomienky písomne
- Finálne odovzdanie dokumentu – 1 týždeň

5.3. Cena za obstaranie KRIS

Tvorba ceny je daná predpokladaným rozsahom potrebných prác (podľa zložitosti procesov a organizačnej schémy úradu). Je treba si uvedomiť, že na mapovanie a návrh optimalizácie procesov a ich súčasnej IKT podpory sú potrební špecialisti na procesné riadenie aj na IT ktorí k reálnemu preskúmaniu prostredia činností potrebujú určitý časový fond.

- Cena za analýzu je medzi 100 000 až 200 000 ,- Sk
- Cena za návrh procesného a organizačného modelu je v rozmedzí 100 000 a 200 000,- Sk
- Cena za vypracovanie materiálu je v rozmedzí 150 000 až 250 000 ,- Sk
- Cena za predprojektové prípravy je 30 000,- Sk / mesiac

Cena za analýzu je splatná po prebratí správy z analýzy. Cena za návrh procesného a organizačného modelu je splatná po jeho odsúhlasení. Cena za vypracovaný materiál je splatná po jeho prebratí. Cena za predprojektové prípravy je splatná na konci každého mesiaca trvania zmluvy. Rozsah materiálu a poskytovaných služieb a cena za ne sú predmetom konkrétnej cenovej ponuky a ďalších rokovanií.

6. Kontakt

Pre oblasť informatizácie:

- Marcel Slávik, tel.: +421 905 728 704, e-mail: slavik@certing.sk

Pre oblasť procesov a štandardizácie:

- Ing. Ľudovít Miklánek, tel.: +421 904 593 681, e-mail: miklanek@certing.sk